

ДО ПРОБЛЕМИ ЕВОЛЮЦІЇ ЛОГІКО-МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЗАСАД НАУКОВОЇ КУЛЬТУРИ В ФІЛОСОФСЬКІЙ РЕФЛЕКСІЇ

П. В. КОПНІНА

Клочков І. В.

кандидат філософських наук,
доцент Національного університету харчових технологій

В світлі розвитку сучасної історико-філософської думки, необхідно звернути увагу на ті світоглядні зрушення, які мали місце в українському інтелектуальному просторі початку 60-х років ХХ століття. Мова йде насамперед про методологічні зрушення в руслі розвитку логіки і методології наукового мислення, котрі були ініційовані протягом Київського періоду творчості (1958—1968 рр.) відомим мислителем П.В.Копніним (1922—1971). Саме йому вдалось філігранне й майстерно вибудувати цілісні погляди на природу «наукової концепції», «діалектичної логіки», «ідеї», «гіпотези», «наукового дослідження» тощо. Завдяки творчій заповзятливості і натхненню вченого було започатковано максимальне вивчення природи і сутності науки, її призначення і ролі в сучасному світі, на когнітивному, логічному і нормативно-ціннісному рівнях. Означена методична і методологічна переорієнтація науки відкрила можливості для подальшого формування своєрідного напрямку української науково-філософської культури — гуманістичну гносеологію. Також дана спрямованість скеровувала розвиток двох напрямів досліджень — історіософії науки (що лапідарно включала в себе проблеми наукознавства, метанауки, штучного інтелекту) та філософської антропології.

Вперше у післявоєнній філософії П.В.Копнін звернув увагу на те, що наука — не є механічним відображенням чи відзеркаленням світу в теоретичних конструкціях діалектичної логіки, а виявляється творчою формою, необхідною світоглядною складовою практичного, цілеспрямованого і активного відношення людини до буття — раціональною дійсністю. Якраз

подібна інтенція думки в значній мірі розширила образ раціонального, який межує з деякими видами ірраціонального (інтуїцією, гіпотезою, продуктивною уявою) та позасвідомими станами психіки.